

Antwoord op bedenkingen n.a.v. het belangenconflict bij de schrapping van de federale doelgroepmaatregelen

Donderdag 19 februari 2009

In deze nota geven we een kort antwoord op de belangrijkste bezwaren die vandaag te horen zijn t.a.v. de actie van het Vlaamse Parlement n.a.v. de schrapping van de federale doelgroepmaatregelen

1. IMPACT BLOKKERING RELANCEWET

- **Het is onverantwoord dat het relanceplan op de helling gezet wordt in deze moeilijke tijden**

Het relanceplan wordt geenszins op de helling gezet. Er hoeft geen tijd verloren te gaan: de federale overheid kan meteen de afschaffing van de maatregelen voor kwetsbare doelgroepen uit het wetsontwerp lichten, zodat de rest van de relancewet zonder vertraging kan worden goedgekeurd en uitgevoerd.

Frank Vandenbroucke herhaalt dus dat men via een amendement voor een onmiddellijke beëindiging van het conflict zou kunnen opteren, en betreurt dat al zoveel tijd verloren is gegaan sinds dit probleem voor het eerst op de agenda werd geplaatst.

Indien men op federaal niveau geen RSZ-verminderingen meer wenst toe te kennen voor doelgroepen, dan zou gelijktijdig de bevoegdheid om dat te doen (die nu exclusief federaal is) aan de Gewesten moeten toegekend worden.

- **in tijden van crisis wordt hier 500 miljoen euro, die geïnjecteerd zou worden in de economie tussen haakjes geplaatst**

Stellen dat de relancewet d.m.v. de hervorming van de banenplannen 500 miljoen bijkomend injecteert in de economie, is niet juist: de afschaffing van de lastenverminderingen voor kwetsbare doelgroepen is onderdeel van een vestzak-broekzakoperatie. De 500 miljoen die nu besteed wordt aan kwetsbare doelgroepen, zal uitgesmeerd worden over alle werknemers. Het totale budget blijft gelijk.

Op de keper beschouwd, zou het behoud van de doelgroepmaatregelen (eventueel later op gewestelijk niveau uit te voeren), naast de voorziene lineaire lastenvermindering, een bijkomende injectie betekenen in de economie, die nu niét voorzien is.

2. AFSCHAFFEN DOELGROEPEN: GEVOLGEN VOOR WERKNEMER

- **de maatregel heeft pas uitwerking over twee jaar**

Dit klopt niet: het volle effect komt pas na 2010, maar de maatregel krijgt vanaf nu effecten die belangrijk zijn. De voorziene ingangsdatum is 1 april 2009. Mensen die na die datum voor het eerst in aanmerking zouden komen, kunnen er voortaan niet meer van genieten. Bv. iemand die al werkt en 50 wordt na 1 april of een laaggeschoolde jongere of langdurig werkloze die aangeworven wordt na 1 april. Voor de laatste groepen (laaggeschoolden, langdurig werklozen) wordt een aanwerving na 1 april in een aantal relevante gevallen ca. 20% duurder in vergelijking met een aanwerving voor 1 april.

De RSZ merkt in een brief van 11 februari aan de federale regering overigens op dat de snelheid waarmee deze overgang georganiseerd wordt een groot probleem stelt en trekt aan de alarmbel: "Des employeurs ont déjà pu engager et signer des contrats de travail avec

prise en effet au 1er avril en se basant sur les réductions prévues par les plans 'ACTIVA', celles basées sur l'âge ou sur la qualification des travailleurs. Ces employeurs risquent d'être surpris lorsqu'ils apprendront que ces mesures ne sont plus d'application et ce d'autant plus que les cartes de travail et d'embauche précisent que les travailleurs ouvrent le droit à des réductions et qu'aucune campagne d'information n'aura pu être faite. » Zeggen dat er een belangrijke overgangperiode voorzien is, staat totaal haaks op deze kritische vaststelling van de RSZ.

Mensen die voor 1 april al genieten van de vermindering, behouden deze inderdaad nog (bijna) twee jaar, met name tot einde 2010. Maar hun werkgever weet ook dat de vermindering na die twee jaar volledig wegvalt en dat de betrokken werkgever op dat moment dus makkelijk in één klap 5 of 10% duurder wordt. Bedrijven die hun rekening maken in het kader van herstructureringen houden daar wel degelijk rekening mee, die kijken verder dan enkele maanden.

- **oudere werknemers worden door deze maatregel niet duurder maar juist goedkoper**

Het totale budget voor lastenverlaging blijft hetzelfde. Dat betekent dat geld dat vroeger naar specifieke doelgroepen ging nu naar iedereen zal gaan: de 500 miljoen voor een forse verlaging van de loonkost voor ouderen, laaggeschoolde jongeren en mensen die langdurig werkloos geweest zijn, wordt namelijk uitgesmeerd over alle werknemers. Hoe die doelgroepen dan goedkoper kunnen worden is ons een raadsel. De cijfers en grafieken in bijlage spreken voor zich.

Misschien bedoelt VBO dat de ouderen die gedurende de twee jaar hun korting nog behouden, tijdens die periode ook al van de beperkte extra verlaging die voor alle werknemers geldt, genieten. Maar dat is dus verre van duurzaam: na twee jaar worden ze opnieuw fors duurder door het wegvallen van de doelgroepenkorting.

- **de voorbeelden van minister Vandenbroucke zijn selectief en dus niet representatief**

In bijlage zit een slideshow waarin voor 26 verschillende scenario's het effect gegeven wordt. Van enige selectiviteit is hier geen sprake. Het effect is zonder uitzondering negatief.

In de simulaties wordt voor ouderen gerekend met bruto-lonen die oplopen van 1500 euro per maand tot 3000 euro per maand. Dat zijn realistische lonen voor mensen die na 50 nieuw werk moeten zoeken. Uit gegevens van professor Sels blijkt dat van de 470.500 vijftigplussers, 153.700 (of 32,7%) een bruto kwartaalloon hebben dat lager ligt dan 6.600 euro (of 2.200 euro per maand).

Bovendien is de verdeling van de lager betaalde oudere werknemers zeer verschillend naargelang de sector. Bijvoorbeeld in de transport en logistiek heeft 58,8% van de oudere werknemers een bruto maand loon dat lager is dan 2200 euro. In de overige industrie is hun aandeel 58,4%. In de grote sector van de maatschappelijke dienstverlening (40.600 50+ers) heeft 47% van de vijftigplussers een loon dat onder voormelde grens valt. In de horeca (14.570 vijftigplussers) loopt het aandeel van de vijftigplussers met een loon dat lager ligt dan de 2200 bruto op tot 88%.

Precies in de sectoren die het sterkst getroffen worden door de economische crisis, is dus een belangrijk aandeel van de oudere werknemers tewerkgesteld aan loonniveaus waar de hervorming wel degelijk een zeer substantiële impact heeft.

- **met de hervorming zorgen we ervoor dat een bedrijfsleider van 58 geen korting meer krijgt. Dat is maar rechtvaardig.**

De specifieke bijdragevermindering voor 50-plussers is grotendeels beperkt tot lonen beneden de 4.000 €. Zoals hierboven aangegeven en in de grafieken in bijlage geïllustreerd, worden precies ook lagere en gemiddelde lonen getroffen. De relatieve impact van de afschaffing van de korting is voor hen trouwens veel belangrijker dan voor hogere lonen, aangezien de korting voor ouderen forfaitair is: 200 euro per jaar vanaf je vijftigste, toenemend met 200 euro per jaar dat je ouder wordt.

Trouwens als men de verlaging voor de hoge lonen onrechtvaardig vindt, waarom zorgt men dan niet voor een aanpassing van de algemeen geldende lastenverlaging voor de lonen boven de 4000 €: die kost op jaarbasis 474 miljoen €, ongeveer 4 keer zo veel als de enveloppe doelgroepvermindering ouderen die wordt afgeschaft.

- **Europa verbiedt leeftijdbarema's, maar RSZ-kortingen volgens leeftijd zouden wel moeten (blijven) kunnen**

Natuurlijk. Maatregelen die werkgelegenheid van kwetsbare werknemers, waaronder oudere werknemers, ten goede komen worden zelfs aangemoedigd door Europa.

3. AFSCHAFFEN DOELGROEPEN: GEVOLGEN BEDRIJVEN

- **de bedrijven doen *in globo* winst met deze maatregel**

De vereenvoudiging gebeurt binnen een gesloten enveloppe. 500 miljoen wordt verschoven van doelgroepenbeleid naar een algemene korting. Alle bedrijven met meer doelgroepwerknemers dan gemiddeld zullen verliezen. En aangemoedigd worden om hun aandeel doelgroepwerknemers te laten zakken.

Als VBO bedoelt dat het verzamelde bedrijfsleven *in globo* wint, dan is dat moeilijk te rijmen met de gesloten enveloppe. De gesloten enveloppe is natuurlijk wel berekend ervan uitgaand dat het aantal doelgroepwerknemers constant blijft. Men kan er dus *in globo* op vooruitgaan door vooral doelgroepwerknemers te ontslaan. Misschien is dat de achterliggende korte termijnredenering.

Op langere termijn zal onze arbeidsmarkt hoedanook vergrijzen. Professor Luc Sels heeft een projectie gemaakt voor 2017 en stelt vast dat het bedrijfsleven op dat moment fors verliest aan de afschaffing van de korting voor ouderen.

- **de hervorming van de banenplannen is een grote vereenvoudiging. Door het doelgroepenbeleid te behouden houdt u administratieve rompslomp voor bedrijven in stand.**

Dit klopt niet. De moeite voor de werkgever blijft nagenoeg dezelfde. Een aantal doelgroepenverminderingen worden niet afgeschaft. Bovendien blijven de doelgroepmaatregelen onder de vorm "activeringen", waarbij de RVA een deel van het loon bijpast van een werkzoekende die aan de slag gaat, bestaan. De administratieve handeling waarmee je vroeger twee kortingen kreeg (één voor de werkgever, één voor de werknemer) levert voor deze werknemers maar één korting meer op, maar de administratieve klus blijft dus dezelfde.

4. BAND MET STAATSERVORMING

- **Vlaanderen heeft gewoon al de mogelijkheid om oudere werknemers te ondersteunen, nl. via de tewerkstellingspremie 50plus**

Vlaanderen kan binnen zijn huidige bevoegdheden enkel een ondersteuning geven voor ouderen die aangeworven worden na werkloosheid. De 50pluspremie geldt voor de duur van 1 jaar. Bovendien geldt de premie enkel voor 50plussers die *aangeworven* worden, niet voor zij die al aan het werk zijn en door deze nieuwe regeling het risico lopen ontslagen te

worden. Hetzelfde geldt voor andere doelgroepen: de Gewesten kunnen geen kortingen toestaan op de loonkost van mensen die reeds in dienst zijn.

- **In het IPA wordt reeds een voorzet gedaan voor regionalisering**

Dat klopt niet wat de bevoegdheid betreft om kortingen toe te staan op de loonkost van mensen die reeds in dienst zijn, en deze bevoegdheid is precies essentieel.

- **Vandenbroucke misbruikt dit dispuut om zijn regionaliseringsagenda uit te voeren**

De overheveling van de doelgroepevelope naar de Gewesten is niet nodig als federaal zijn loket openhoudt. Maar als het dichtgaat, moet men op een andere plek het loket terug kunnen openen. De essentie is dat iemand moet zorgen voor de meest kwetsbaren op de arbeidsmarkt.

- **dit is een probleem voor Vlaanderen, niet voor de andere regio's**

Ook in de andere regio's is de afschaffing van de doelgroepverminderingen problematisch. Ook in de andere gewesten zijn veel ouderen aan de slag, al zal dit misschien vooral het Vlaamse beleid nu dwarsbomen. Door de afschaffing van de vermindering voor laaggeschoolde jongeren en langdurig werklozen worden Brussel en Wallonië dan weer extra hard getroffen.

5. DE GEHANTEERDE CIJFERS ZIJN FOUT

Vaak werd gezegd dat de berekeningen waarop de kritiek gebaseerd is, fout zijn. De Gids op Maatschappelijk Gebied had het over diverse fouten in de berekeningen, waardoor de loonkoststijgingen voor de doelgroepen veel lager zouden uitkomen ("op zijn hoogst 2 tot 2,5%). De volgende door De Gids ingeroepen "fouten" zijn in elk geval niet gemaakt:

- Vooreerst werd er wel rekening gehouden met de verhoging van de structurele lastenverlaging van 400 naar 444 € (en trouwens ook met de versterking van de lage lonen, maar dat wordt blijkbaar niet betwist).
- En er werd geen percentage berekend op het brutoloon, maar op het brutoloon verhoogd met de gewone patronale bijdragen, zijnde een tarief van 32,34 %. Het percentage is dus uitgedrukt in een % t.o.v. 132,34 % van het brutoloon.
- Ook met het enkel vakantiegeld werd rekening gehouden, want er werd uitgegaan van 12 maandlonen per jaar.

Wat wel klopt is dat geen rekening gehouden werd met het de dertiende maand en met het dubbel vakantiegeld, maar dat kan ook niet. Die regelingen verschillen immers nogal sterk van sector tot sector en gelden bovendien niet voor iedereen. Maar zelfs als er zou rekening mee gehouden worden door bijvoorbeeld te rekenen op jaarbasis op 13,85 maandlonen, of, om het nog iets verder te drijven, met 14 maandlonen, dan is het verschil met de cijfers die gehanteerd werden m.b.t. de loonkoststijgingen zeer beperkt.

Volgens de grafieken en cijfers die we tot op heden verspreidden was bijvoorbeeld de loonkost stijging voor een 60-jarige met een brutoloon van 1.555 € 8,02 %.

Rekenen we met inbegrip van een dertiende en veertiende maand, dan is de loonkoststijging nog steeds 6,66%. Dat is heel wat anders dan de zogezegde "op zijn hoogst 2 tot 2,5%", zoals de Gids beweert.

Die 6,66 % zal in sommige sectoren wel nog lager liggen, indien ook rekening wordt gehouden met de specifieke sectorale patronale bijdragen. Dit geldt bijvoorbeeld in de bouw. Maar hoe dan ook zal men nog steeds ver boven de "2 tot 2,5%" uitkomen.